

Sababoota Duubatti Deebiâ€™iinsaa-Kutaa 22.2

Description

Kutaa darbe keessatti sababoota duubatti deebiâ€™iinsaa osoo ilaallu gara dhumaatti kutaa hin fixin tokkotu jira. Kutaa san harâ€™a ni xumurra.

35-Hoggantummaa fi gara duraatti buhuu Jaallachuuâ€™Kutaa 2

Yommuu dhimmicha itti gadi seennu fi gaafi gaafannu, wanti jaalala hoggantummaa fi gara-duraatti buhuu nama kakaasu maalidhaa? Deebiin: kakkaâ€™uumsa baayâ€™ee qaba. Isaan keessaa:

Iffaa: Beekkamtii jaallachu:

Abdullah ibn Mubaarak Rabbiin rahmata haa godhuuf, gaafa tokko osoo beektonni zamana isaa isa waliin jiranu bishaan dhuga. Namoonni bishaan bira gahuuf wal dhiibin, Abdullah ibn Mubaarakif karaa hin balâ€™isne. Akkuma nama biraatti isa ilaalan. Innis gammadee gara hiriyyoota isaatti garagalee akkana jedhe: jirenyi kunoo akkana, yommuu kan hin beekkamne taanu.â€™

Dhugumatti yommuu taate kana miizana gama tokorra godhu, hawwii dargaggoottaa immoo gama biraatirra godhu, isaan keessaa gariin nama nafsee ofii ifatti baasuu fi gurri isaa moggaasa â€œYaa shekhaâ€™ jedhu dhagayuuf akkamitti wanta dandaâ€™u hunda akka godhu na ajaaâ€™iba. Ergasii namoota isatti dhiyoo taâ€™aniin marfama, isaan malee hin deemu. Qalbiin isaa hoggantumma jaallachuun tan guuttamteedha. Nafseen isaa beekkamti dharraati. Yommuu ati isa gaafattu: beekkamtiin faayda maalii siif buusaa? Fulaa Rabbiitiif jettee beekkamtii barbaaddaa? Yookiin immoo ummata kee keessatti dursaa taâ€™uuf barbaaddaa? Kuni kaayyoo kee yoo taâ€™ee wallaahi dhugumatti wanta dhoowwamaatti kufte, qilee badiitti nafsee kuffiste. Jecha Rasuulaa (SAW) hin dhageenyee:

â€œâ€¢Ù ÙŽÙ†Ù’ ØºÙŽØ¹ÙŽÙ,,ÙŽÙ‘Ù ÙŽ Ø¹Ù•Ù,,Ù’Ù Ù•Ø§ Ù Ù•Ù ÙŽÙ‘Ø§ ÙŠÙ•
Ø•Ù’ØºÙŽØ¹ÙŽÙ‰ Ø•Ù•Ù‡Ù•Ù’ÙŽØ¬Ù’Ù‡Ù•Ø§Ù,,Ù,,ÙŽÙ‘Ù‡Ù•Ø¹ÙŽØ²ÙŽÙ‘
Ù’ÙŽØ¬ÙŽÙ,,ÙŽÙ‘Ù,,Ø§ÙŽ ÙŠÙŽØ¹ÙŽØ¹ÙŽÙ,,ÙŽÙ‘Ù Ù•Ù‡Ù•Ø¥Ù•Ù,,Ø§ÙŽÙ‘Ù,,Ù•ÙŠÙ•ØµÙ•
ÙŠØ•ÙŽ Ø•Ù•Ù‡Ù•Ø¹ÙŽØ±ÙŽØ¶Ù•Ø§ Ù Ù•Ù†ÙŽ Ø§Ù,,Ø¬Ù•Ù’Ù‡Ù•ÙŠÙŽØ§Ù,,ÙŽÙÙ’
ÙŠÙŽØ¬Ù•Ø•Ù’ Ø¹ÙŽØ±Ù’Ù•ÙŽ Ø§Ù,,Ù’Ø¬ÙŽÙ†ÙŽÙ‘Ø©Ù•ÙŠÙŽÙÙ’ÙÙŽ Ø§Ù,,Ù’Ù,Ù•
ÙŠÙŽØ§ÙÙŽØ©Ù•â€¢â€

Dhugumatti, namni meeshaa addunyaa ittiin argachuuf beekumsa Fuula Rabbii ittiin barbaadan baratee Guyyaa Qiyaamaa fooli Jannataa hin argatu.â€ (Abu Dawud 3664) (Beekumsi asitti barbaadame beekumsa shariâ€™aati.)

Yaa gabricha Rabbii kuni haala kee taâ€™uu irraa of eegi. Guyyaa Qiyaamaa akkana siin jedhamu irraa of eegi:

Ø£ÙŽØ°Ù;Ù‡ÙŽØ°Ù;ØªÙ•Ù Ù; Ø·ÙŽÙŠÙ•Ù‘Ø·ÙŽÙ°ØªÙ•ÙfÙ•Ù
 Ù;Ù•Ù•ÙŠ ØÙŽÙŠÙŽØ§ØªÙ•ÙfÙ•Ù Ù•Ù±Ù,,Ø·Ù•Ù‘Ù†Ù;ÙŠÙŽØ§Ù^ÙŽÙ±Ø³Ù;ØªÙŽÙ Ù;ØªÙŽØ¹Ù;ØªÙ•Ù Ø·Ù•Ù‡ÙŽØ§

â€œ Waan gaarii keessan jirenyaa addunyaa keessan keessatti fixattanii fi itti gammaddannii jirtu.
 â€œ Suuratu Al-Ahqaaf 46:20

Dargaggeessi gaafi biraan kaasu dandaâ€™a: Hoggantummaa fi beekkamti jaallachuun akkamitti duubatti deebiâ€™uun wal-qabataa? Dhugumatti akka addaatti ilaalte fi dheeressitee jirta.â€™ Anis akkana isaan jedha: situ waliin dhaye, wanta ani yaade hin hubanne. Dargaggeessi yommuu ardaa kana keessa seenee beekkamti fi hoggantummaa ija isaa lamaan jidduu godhatee ergasii wanta barbaade kana dhabu, kana galmaan gahuuf bakka biraan barbaada. Osoo bakki kuni bakka badii fi wanti fokkuun itti raawwatamu taâ€™eeyyu ni dhaqa. Asumaan, haala gaddisiisaa dargaggeessa tokko nan kaasa. Dargaggeessi kuni amanti isaa kaddamuuf (tajaajiluuf) umrii isaa ni fixa, ni carraaqa. Kheeyri homaatu hin dhagayuu yoo achi deeme malee. Bakka kheeyri hundarrraa hin hafu. Garuu rakkoon isa muudataa jiru, hoggantummaa nama biraan jalatti hojjata. Wanti inni galmaan gahu hundi hogganaa isaatitti maxxanfama. (Hojiin inni galmaan gahe hogganaan isaa akka hojjatetti ilaallama.) Kanarrraa kan kaâ€™e qomni dargaggeessa kanaa ni dhiphate. Guyyaa tokko akkana naan jedhe: Nuti ni hojjanna, tolly immoo ebalutti maxxanfama.â€• (wanta inni jedhe kanaaf Rabbiin ragaa godhadha) Ergasii guyyoonni ni darban. San booda hojji ofii dhiisee nama biraatin wal qunname. Daâ€™awaa irraa ni fagaate.

Rabbitiin qulqullaâ€™e! dargaggeessi kuni Rabbitiif moo nafsee ofiitiif hojjataa? Nafsee ofiitiif kan hojjatu yoo taâ€™e, shakkii tokko malee wanta barbaade dhabuun isaaad abbiidha. Rabbitiif kan hojjatu yoo taâ€™e immoo, sila Rabbitiin hojji isaa hin beekuu? Gocha isaa hin arguu?

Yaa obbolaa dargaggeessa! Hoggantumma jaallachuun dhibee naqarsaati. Namni jajaa fi faaruu namootaa kajeele, kana beeku qaba: namoonni qoola temiraa hin qaban, faayda fidu, miidhaa geessu, ajjeesu fi duâ€™aan booda kaasu irratti dandeetti hin qaban. (Mata ofiitiif kana gochuu erga hin dandeenye faaruu fi jajuun isaanii maal namaaf godhaa? Yommuu hojji gaarii keenya isaanitti agarsiisnu mindaa Rabbitiin bira jiru nuuf kennus hin dandaâ€™an, adabbii Isaas nurraa deebisuu hin dandaâ€™an.) Kanaafu, hojji kee Rabbitiif qofaaf godhi, wanta Isa gammachisu hojjachuuf carraaqi. Hojji kee hin balleessin. **Hoggantummaa fi beekkamti kaayyoo kee hin taasisin.** Rabbitiin kakadhe, hoggantummaa fi beekkamtin gadda, dhiphinna fi rakkoodha. Subhaanallah! Yaa miskiina, akka waan Rabbitiif hojjatte goote mulâ€™ista, garuu dhugaadhaan dhimmi fi murtiin nafsee keeti nama beekkamaa qubbiin itti akeekkaman taâ€™uuf hojjattaa? Gara Rabbitiitti waamu (daâ€™awaa gochuu) addunyaa irraa fedhii kee guuttachuuf kaayyoo godhattaa? Ani gonkumaa hin shakku, namni kana kaayyoo isaa godhate, dhumti isaa fashalaâ€™uudha, nama Rabbitiin rahmata godheef malee.

Oduu kanaan nan xumura. Namtichi tokko dargagootaaf fakkeenya ture. Kan seeqatu taâ€™ee malee hin mulâ€™atu. Waggoota baayâ€™eef daâ€™awaaaf hojjate. Garuu sheyxanni isa dhaqqabee isa adamse. Beekkamti fi hoggantummaan kaayyoo isaa taâ€™an. Hanga haala isatiin dhiphatus suutuma

suuta daâ€™awaa isaa keessatti kan dadhabu taâ€™e. Ergasii bakka biraatti wanta yaade kana nan argadha jedhee kajeeluun daâ€™awaa ni dhiise.

2ffaa-Qabeenya Jaallachuu:

Akkuma jedhan qabeenyi narvii jirenyaaati. Qabeenyi gaariin qabeenya harka nama gaarii keessa jiruudha. Aaqilli barbaachisummaa qabeenya hin shakku. Garuu hisaaba Aakhira keetitiin qabeenya argachuuf daâ€™awaa wareeguu fi hoggantummaa dharraâ€™uun, kuni wanta fudhatama hin qabnedha. Kunoo asitti nama qabeenya barbaadu argachuuf amantii fi maatii isaa wareeguuf qophii guddaa taasisutu jira. Daaâ€™iwwan wanta dararamtooni fi halaakonni gariin hojjatan hin dagatan. Namoonni kunnii uffata daaâ€™i uffachuun isaan waliin ni liyan. Daâ€™awaa isarraa mulâ€™atu ni baadhatan. Jaalala qabeenyaati fi hooggantummaa ni dhoksuu turan. Yommuu wanta barbaadan argatan kan kasaaran taâ€™anii faana ofirra duubatti deebiâ€™an. Hiriyyoota isaanii fooyyessitoota taâ€™anitti sharrii xaxan, amantii kanaaf diinummaa ifatti mulâ€™isan. Garuu:

*Beekuuf jirta yommuu awwaari saaqamuu
Fardaa moo harreetu jala kee jiraachuu*

Ù^ÙŽØ³ÙŽÙŠÙŽØ¹Ù;Ù,,ÙŽÙ Ù•Ù±Ù,,ÙŽÙ‘Ø°Ù•ÙŠÙ†ÙŽ
Ø,ÙŽÙ,,ÙŽÙ Ù•Ù^Ù“ØÙ‘ Ø£ÙŽÙŠÙŽÙ‘ Ù Ù•Ù†Ù,ÙŽÙ,,ÙŽØ‘Ù-
ÙŠÙŽÙ†Ù,ÙŽÙ,,Ù•Ø‘Ù•Ù^Ù†ÙŽ

â€œWarri miidha hojjataniis deebifama akkami akka deebifaman beekuuf jiru.â€ Suuratu Ash-Shuâ€™uraâ€™a 26:227

Guduunfaa:

Namoonni hoggantummaa fi beekkamtii garmalee jaallachuu irraa kan kaâ€™e daâ€™awaa ni godhu, waan gaarii ni hojjatu. Garuu yommuu hogganaa fi beekkamaa taâ€™uu dadhaban, duubatti deebiâ€™u. Kana jechuun daâ€™awaa gochuu fi waan gaarii hojjachuu ni dhiisu. Inumaa hoggantummaa fi beekkamti barbaaduuf bakka badii deemu dandaâ€™u. Kanaafu, namni yommuu daâ€™awaa godhuu fi waan gaarii hojjatu hoggantummaa fi beekkamti argachuuf niyyachuu hin qabu.

Gama biraatiin namoonni qabeenya walitti sassabuuf daaâ€™i of fakkeessanii fuunduratti bahu. Yommuu qabeenya kana argatan, daâ€™awaa ykn hojji gaarii hojjachuu ni dhiisu. Ammas, namni yommuu daâ€™awa godhu ykn waan kheyri hojjatu qabeenya argachuuf niyyachuu hin qabu. Dhaadannoona isaa kana haa taâ€™uu:

وَيَقُولُ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مَالًا إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ ﴿١٠﴾

â€œYaa ummata kiyya! Isarratti (daâ€™awaa irratti) qabeenya isin hin gaafadhu. Mindaan kiyya Rabbiin irra malee eenyurrallee miti.â€ Suuratu Huud 11:29

Date Created

September 23, 2021

Author

admin